

Veiligheidshuis Regio Utrecht

3 Jaar Top X

2015-2016-2017

Werkwijze & Resultaten

April 2018

Inleiding

In 2015 is het Veiligheidshuis Regio Utrecht (VHRU) op verzoek van de Stuurgroep VHRU gestart met de 'Top X aanpak'; aanpak van complexe casuïstiek met de focus op plegers van delicten met grote impact op slachtoffers zoals woninginbraken, overvallen, straatroven en ernstige geweldpleging. Opzet was om een gerichte bijdrage te leveren aan het structureel terugdringen van juist deze delicten in de Regio Utrecht door een persoonsgerichte aanpak van de daders ervan. Inmiddels zijn we drie jaar verder.

Tijd om na drie jaar de balans op te maken;

Dit beknopt drie-jaren verslag biedt inzicht in de bijdrage van het VHRU aan het terugdringen van deze vormen van criminaliteit met veel persoonlijke impact op burgers in de Regio Utrecht.

Deze resultaten zijn wellicht moeilijk in harde euro's uit te drukken maar elke woninginbraak, straatroof, overval of ernstige geweldpleging *minder* betekent wel degelijk een *slachtoffer minder*; betekent minder mensen die een ernstige inbreuk op hun individuele levenssfeer en aantasting van hun persoonlijk bezit ondergaan.

De inzet op een reductie van deze delicten behelst een breed scala aan interventies; van beter hang en sluitwerk, betere straatverlichting, voorkomen schooluitval, laagdrempelige buurtpreventie, behandeling van verslaving en psychiatrische problematiek tot strafrechtelijk ingrijpen.

Het Veiligheidshuis Regio Utrecht initieert en organiseert intensieve samenwerking om juist bij complexe casussen tot een afgewogen en afgestemde aanpak te komen die verschil kan maken.

Dat doen we met alle partijen die gezamenlijk dat Veiligheidshuis vormen ; Justitiële partners, Zorgpartners en Gemeenten met hun diversiteit aan gemeentelijke diensten. In voorkomende gevallen schuiven ook andere relevante partners aan zoals bijvoorbeeld woningcorporaties, buurtteams en jongerenwerk.

Samen hebben we de afgelopen drie jaar gewerkt aan een veiliger regio Utrecht.

Dit drie-jarenverslag geeft inzicht in de bijdrage van de samenwerkingspartners in het Veiligheidshuis Regio Utrecht en de resultaten daarvan

(1) Aantal geagendeerde en besproken casussen

In drie jaar Top X is **5118** keer een complexe casus geagendeerd en besproken in het VHRU, dat betekent gemiddeld 33 casussen per week. Al deze besprekingen betroffen totaal **441 unieke personen**. Deze 441 unieke personen werden gemiddeld 11 keer besproken. Gemiddeld blijft een Top X-casus ruim een jaar a anderhalf actueel in beeld. Jaarlijks stromen Top X-ers uit door afschaling maar worden er ook nieuwe Top X-ers aangemeld. Het totaal aantal actuele Top X-ers, dus die Top X-ers waarmee het VHRU operationeel aan de slag is nam in de loop der jaren toe. Eind 2015 zijn er 250 Top X-ers actueel in bespreking en worden gevolgd in het VHRU, eind 2017 zijn dat er 290. Dat verklaart ook dat het aantal keer dat een Top X-er wordt besproken in 2017 aanzienlijk meer is dan in 2015.

Jaar	2015	2016	2017	Totaal 3 jaar
Aantal keer Top X casus besproken	1058	1759	2301	5118

Hoe werkt zo'n casusoverleg ?

In een casusoverleg Top X in het VHRU zitten standaard de interventiespecialisten van OM, politie en gemeente aan tafel, vaste vertegenwoordigers van de drie Reclasseringsorganisaties, van de Raad voor de Kinderbescherming en van de Gecertificeerde Jeugdzorginstellingen. Doorgaans zijn ook zorgpartijen als Altrecht en Inforsa present en soms GGZ-centraal. Per casus wordt ook gezien of het zinvol is als er specifiek in die casus betrokken partijen aanschuiven zoals wijkagenten, jongerenwerk, medewerkers van woonvoorzieningen, vertegenwoordigers van buurtteams of casemanagers uit de Penitentiaire Inrichting. De agendering, uitnodiging van deelnemers en verslaglegging gebeurt door de *ondersteuners casusoverleg* in dienst bij het VHRU, uitnodigingen worden minimaal twee weken voor het overleg verspreid en per casus wordt gezien welke specifieke partijen er moeten worden uitgenodigd. Ook wordt vooraf relevante informatie ingewonnen zoals bijvoorbeeld de CJIB-overzichten. Deze informatie wordt gebruikt in het overleg. De *Procesmanagers* van het VHRU zitten de casus-overleggen voor en faciliteren en monitoren de voortgang in de casus tussen de overleggen door.

De eerste keer dat een casus wordt besproken in een casusoverleg wordt gezamenlijk de koers van de aanpak vastgesteld. Dat gebeurt op basis van de vastgestelde problematiek op de verschillende leefgebieden bij die specifieke casus. Daarbij wordt ook afgesproken welke partij welke onderdelen van de gezamenlijke aanpak voor zijn rekening neemt.

Casus M.

Casus M is een jongen van 15 jaar waar ernstig zorgen over zijn wegens toenemend gewelddadig en intimiderend gedrag in de wijk, veel schoolverzuim, een oudere broer die ook al als Top X-er is aangemerkt, ouders die vrijwel geen invloed op het gedrag van hun kinderen hebben, M wordt vaak tot 's-avonds laat op straat gezien bij een overlast gevende jeugdgroep en M toont vrijwel geen motivatie zijn gedrag te veranderen. Vanwege een eerder bedreiging en poging inbraak is M in navolging van zijn broer aangemeld voor de Top X aanpak. Bij de eerste bespreking worden de verschillende leefgebieden besproken en de problemen die daarbij worden vastgesteld. Omdat de verwachting is dat M opnieuw bedreigend en intimiderend gedrag gaat tonen, het goed zou zijn dat hij dan echt wordt geconfronteerd met een grenzen-stellende strafrechtelijke reactie en bij minderjarigen niet snel jeugddetentie wordt toegepast, wordt in het overleg afgesproken dat de wijkagent een sfeer -Proces Verbaal (PV) opmaakt waarin alle recente incidenten in de wijk worden beschreven. Daarnaast wordt richting ZSM gecommuniceerd dat bij een volgende aanhouding in elk geval een korte jeugddetentie wenselijk is. Een week later is dat al aan de orde en dankzij het sfeer PV, de alertheid van de Raad voor de Kinderbescherming (RvdK) en de in het casusoverleg gemaakte afspraak die bij ZSM wordt geraadpleegd wordt M. voorgeleid in plaats van heengezonden met een dagvaarding.

Hij wordt geplaatst in een jeugdgevangenis en intussen is er contact met school en met ouders gelegd en wordt besproken wat de belangrijkste voorwaarden zouden moeten zijn bij een schorsing uit voorlopige hechtenis. Ondersteuning in het gezinssysteem, herstel van de schoolgang en het tegengaan van zijn contacten binnen de jeugdgroep zijn daarin belangrijke elementen. Dit wordt door de RvdK opgenomen in het advies naar de raadkamerzitting en M wordt geschorst met de volgende voorwaarden:
Intensief Toezicht & Begeleiding jeugdreclassering (ITB+), houden aan schoolrooster, locatiegebod en contactverbod, gezinsondersteuning (MDFT) en meewerken aan een Persoonlijkheden- Onderzoek (PO). Een mooi pakket aan maatregelen dat zonder afstemming vooraf in het casusoverleg Top X en de actieve inzet van de deelnemers waarschijnlijk niet was gerealiseerd. M komt vervolgens regelmatig terug op de agenda om de voortgang te bewaken en waar nodig bij te stellen.

Omdat het bij de Top X aanpak gaat om casuïstiek met complexe problematiek en een langdurig crimineel gedragspatroon komt een casus met regelmaat terug op de overlegtafel om de aanpak te evalueren en zo nodig bij te stellen of nieuwe interventies te introduceren. Zelden verloopt een traject lineair zoals was gepland, het gaat om grillige gedragspatronen met onverwachte wendingen. De gezamenlijk besprekingen in het casus-overleg vormen vooral de ijkpunten om de gezamenlijke koers te bewaken en waar nodig bij te stellen. Maar het zou de samenwerking tekort doen als we die vooral beschrijven aan de hand van de casus-overleggen. Juist tussendoor gebeurt er heel veel in de samenwerking, is er onderling contact over ontwikkelingen en worden onverwachte wendingen gedeeld om te bezien of de koers verlegd moet worden. De procesmanagers van het VHRU voeren zo veel mogelijk regie op dit proces, ondersteunen en faciliteren uitvoerders waar mogelijk, spreken medewerkers aan op gemaakte afspraken en proberen waar nodig doorbraak te forceren.

De procesmanagers VHRU

Bij het VHRU werkten de afgelopen jaren drie *Procesmanagers*. Een belangrijk onderdeel van hun taak is het 'onpartijdig' voorzitten van de casus-overleggen; elke week vier. Daarbij is het van belang dat de voorzitter er voor zorgt dat alle betrokken partijen voldoende inbreng kunnen hebben, dat er een gezamenlijke koers wordt vastgesteld, dat helder is welk aandeel eenieder daarin heeft. Maar het meeste werk van de procesmanagers zit tussen de casus-overleggen door. Informatie over ontwikkelingen in het traject van de casus worden door alle partijen op verschillende momenten gemeld bij de Procesmanager. Die moet er voor zorgen dat het overzicht en de samenhang wordt bewaard, Informatie van de ene partij (bijvoorbeeld versneld op zitting plaatsen door het OM) kan consequenties hebben voor een andere partij (bijvoorbeeld op tijd rapporteren door de reclassering), de Procesmanager bewaakt de afstemming en faciliteert de samenwerking. De veronderstelling dat dat vanzelf gaat is een misvatting. Niet alleen de vaste vertegenwoordigers van de partijen in het casusoverleg hebben hun aandeel maar ook een breed palet aan medewerkers in de back office, in de uitvoerende teams, in de wijken, in behandelklinieken, in opvangvoorzieningen en instellingen voor beschermd en begeleid wonen raken betrokken bij een Top X casus. Dan is sturing, coördinatie en afstemming cruciaal. De Procesmanager heeft daarin vanuit de regierol een uiterst belangrijke taak om de samenhang te bewaken en stimuleren. De Procesmanager probeert bovendien doorbraak te forceren als de voortgang dreigt te stagneren ;

Dat kan bijvoorbeeld betekenen : 'Bemiddelen bij het vinden van onderdak in acute situaties, contact met DJI over insluiting en ontslag, met de casemanager van DJI over het verloop van de detentie, met Dienst Werk & Inkomen over de basisuitkering of bijzondere bijstand, met het OM over stagnatie in de beoordeling, met het NIFP met de vraag om een Top X-er te bezoeken in de Penitentiaire Inrichting, met het CJIB over openstaande vonnissen, met de GGZ over behoefte aan verdiepingsdiagnostiek, met de wijkmanager Veiligheid over toenemende risico's in de wijk, met het Jongerenwerk over de vraag om actieve benadering, met de William Schrikker Stichting over een Top X-er met ernstige verstandelijke beperking, met de politie over de behoefte aan een Proces Verbaal Bevindingen, met reclassering om ze te verbinden met de wijkagent met een kliniek over versnelde opname, met Exodus over problemen rond een daar geplaatste Top X-er, of met de familie om de ernstige zorgen omtrent het gedrag van zoon of dochter aan te horen en hen te betrekken in de aanpak naar een mogelijke oplossing. Doorgaans worden deze taken uitgevoerd door de interventiespecialisten van de verschillende organisaties maar regelmatig is versnelling of enige druk nodig om voortgang te forceren. Maar gaat dat allemaal niet vanzelf dan ? Soms wel maar heel regelmatig ook niet. Dat is zeker niet altijd onwil maar elke partner heeft het druk met zijn eigen aandeel en de vele werkzaamheden die zich naast de Top X-aanpak ook nog aandienen. Dan is monitoring, sturing en communicatie van essentieel belang. De Procesmanagers van het VHRU hebben daar in elk geval hun handen aan vol. Dat is ook niet altijd een dankbare maar in veel gevallen wel een noodzakelijke taak .

(2) Hoe ziet de Top X doelgroep er uit ?

In drie jaar zijn 441 unieke personen in beeld geweest bij de Top X aanpak. Vanwege de doelstelling van de Top X aanpak (focus op HIC-feiten hebben verreweg de meeste van hen antecedenten op woninginbraak, een geringer aantal op straatroof en overval en veel op geweldsfeiten. Alle Top X-ers vertonen een hardnekkige criminele levensstijl in combinatie met ernstige problemen op het gebied van huisvesting, financiën/ schulden, dagbesteding en/of werk, familierelaties en gedrag. Bij een fors aandeel van de groep speelt LVB-problematiek. Top X-ers die we snel beschouwen als ‘niet-willers’ (omdat ze geen gedragsverandering zouden willen) blijken bij nadere beschouwing binnen de LVB-groep vaak ook *niet-kunners*. Zij blijken niet of nauwelijks bij machte om hun levenswijze anders in te richten.

Vrijwel alle Top X-ers zijn mannen. Slechts 9 van de 441 Top X-ers zijn vrouw, van hen is het merendeel op de Top X terecht gekomen wegens verward gedrag met ernstige overlast en/of gevaarsrisico's.

leeftijd

De meeste personen op de Top X lijst zijn tussen de 18 en 24 jaar oud. De jongste is 14 en de oudste is 80 jaar; de gemiddelde leeftijd is 26 jaar. Meer dan de helft (258) van de Top X-ers is jonger dan 25 jaar.

Leeftijdscategorieën van leeftijd van Top-X leden op eerste bespreekdatum

Leeftijd	Aantal	Percentage	Gemiddelde	Standaarddeviatie
12 tot en met 17	71	16	16,2	0,9
18 tot en met 24	187	42	20,4	1,9
25 plus	183	41	36,2	9,6
Totaal	441	100	26,3	10,6

Criminaliteit

De gegevens die bij de politie over deze personen verzameld zijn komen uit de Basisvoorziening Handhaving (BVH). De registraties betreffen de periode van **01 januari 2013 tot en met 31 december 2017**. Het gaat om registraties als *verdachte van een misdrijf*. Als iemand in het politiesysteem wordt geregistreerd als ‘verdachte van een misdrijf’ dan is er een gereede aanleiding voor, een onderbouwde ‘verdenking van een misdrijf’. Dat wil overigens niet zeggen dat dat ook altijd tot een veroordeling leidt. Wel is het een indicatie van mogelijk crimineel gedrag, zodanig dat de politie er serieus werk van maakt.

In deze periode van vijf jaar werden de 441 Top X-ers totaal **9.475** keer geregistreerd als ‘verdachte van een misdrijf’. Samen zijn de 441 Top X-ers dus verantwoordelijk voor 9.475 registraties als verdachte van een misdrijf in vijf jaar. Dat is gemiddeld 1895 registraties per jaar voor de 441 Top X-ers. Dat betekent dat elke Top X-er uit deze groep **in vijf jaar** gemiddeld 21,5 keer geregistreerd wordt als verdachte van een misdrijf.

(3) Wat zijn de resultaten van de Top X aanpak ?

Om het aantal delicten met grote impact op slachtoffers in de Regio Utrecht terug te dringen is in de afgelopen jaren een breed scala aan maatregelen en interventies ingezet. Samen maken zij het verschil

De bijdrage van het VHRU is die van een *integrale persoonsgerichte aanpak* van die personen die door politie en gemeenten als de Top van de doelgroep woninginbrekers, straatrovers, overvallers en ernstige geweldplegers wordt aangemerkt; *de Top X*.

Belangrijkste doelstelling van de Top X aanpak is het verminderen van het aantal delicten met grote impact op slachtoffers in de Regio Utrecht. De veronderstelling daarbij is dat het investeren in een aanvaardbaar en realistisch alternatief met oog op verbetering van kwaliteit van leven leidt tot minder aanleiding te vervallen in strafrechtelijke recidive. Voor de één is dat een juiste behandeling binnen de GGZ, voor een ander een vorm van beschermd wonen, voor weer een ander een zinvolle dagbesteding of herstel van de familierelaties. Het kan gaan om het realiseren van een basaal basisinkomen, om een eerste werkervaring via het uitvoeren van een werkstraf, om een intensieve vorm van schuldhulpverlening, om 'housing first' na jaren van dakloosheid of om verdiepingsdiagnostiek omdat nooit helder is geworden wat de onderliggende persoonlijke problematiek is. In de Top X aanpak van het VHRU wordt steeds gezocht naar de meest bij de persoon passende positieve impulsen en ervaringen. Daarbij worden justitiële (drang)kaders voorgesteld om de inzet te versterken; van (jeugd-)reclasseringstoezicht met specifieke bijzondere voorwaarden zoals bijvoorbeeld 'verdiepingsdiagnostiek, meewerken aan schuldhulpverlening, meewerken aan begeleid wonen, behandeling in een forensisch psychiatrische kliniek. Maar ook inzet van de maatregel ISD (Inrichting voor Stelselmatige Daders); een justitieel kader voor de duur van twee jaar waarin gedurende die periode wordt gewerkt aan re-integratie.

Naast strafrechtelijke maatregelen wordt de inzet ook versterkt met civielrechtelijke maatregelen (bijvoorbeeld in het kader van de BOPZ) en bestuursrechtelijke maatregelen zoals gebiedsverboden in het kader van de 'voetbalwet'.

Telkens wordt per Top-X casus vastgesteld welke mix aan interventies gezamenlijk als de meest zinvolle en haalbare wordt gezien.

Doel van de aanpak in het VHRU is om door te streven naar verbetering op leefgebieden en het bieden van perspectief de aanleiding voor recidive te verkleinen. In de afgelopen drie jaar lag daarbij de focus op het verminderen van de zogeheten High Impact Crimes; meer specifiek op het verminderen van het aantal woninginbraken, straatrovers en overvallen. Om inzichtelijk te maken of op dat vlak resultaat is geboekt wordt hier eerst het algemene veiligheidsbeeld van de regio Utrecht geschetst aan de hand van ontwikkelingen op deze delict-categorieën, vervolgens wordt het recidivepatroon van de groep van 441 Top X-ers beschouwd die in het VHRU zijn besproken en voor wie interventies zijn ingezet .

Algemeen Veiligheidsbeeld 2014-2018 Regio Utrecht t.a.v. HIC-feiten

Het aantal woninginbraken in de regio Utrecht is 2017 is 27% minder dan in 2014:

Jaar	2014	2015	2016	2017
Aantal woninginbraken regio Utrecht	6207	5232	5056	4511

Het aantal straatroven in de regio Utrecht is 2017 is 48% minder dan in 2014

Jaar	2014	2015	2016	2017
Aantal straatroven regio Utrecht	284	257	209	146

Het aantal overvallen in de regio Utrecht is 2017 is 24% minder dan in 2014

Jaar	2014	2015	2016	2017
Aantal straatroven regio Utrecht	67	67	69	51

Specifiek beeld 441 personen Top X doelgroep VHRU

Wat valt er ten aanzien van recidivegedrag te zeggen over de specifieke Top X doelgroep die is geagendeerd in het VHRU en waar vervolgens na het eerste overleg is gestart met verschillende op elkaar afgestemde interventies?

Zoals we gezien hebben gaat het om 441 unieke personen en komen de gegevens die bij de politie over deze personen verzameld zijn uit de Basisvoorziening Handhaving (BVH). De registraties betreffen de periode van **01 januari 2013 tot en met 31 december 2017**. Omdat in eerder jaren ook al is gemeten op het aantal politieregistraties als verdachte kunnen we voor een deel van de groep inmiddels meerder jaren vergelijken.

Instroom 2014

(vergelijking aantal registraties drie jaar vòòr met drie jaar na instroom)

In 2015 is officieel gestart met de Top X aanpak. Eerder zijn in de vorm van een pilot in 2014 al 51 Top X-casussen besproken. Van deze groep kunnen we ten aanzien van recidivegedrag (aantal politieregistraties als verdachte van een misdrijf) al een vergelijking maken van drie jaar voor instroom Top X met drie jaar na instroom op X. Dat geeft al een eerste indicatie of de aanpak ook op langere termijn iets oplevert op het gebied van vermindering van criminaliteit bij specifiek deze groep in deze (Top X-) aanpak.

jaar	Aantal instromers Top X	Totaal aantal Politieregistraties gedurende de <u>drie jaren voor</u> instroom	Totaal aantal Politieregistraties gedurende de <u>drie jaren na</u> instroom	Reductie aantal politieregistraties gemeten over drie jaar
2014	51	802	546	- 32 %

Van deze (in omvang beperkte) groep kunnen we dus vaststellen dat ook drie jaar na instroom de reductie van het aantal politieregistraties als verdachte 32 % is.

Instream 2014 en 2015

(vergelijking aantal registraties twee jaar vòòr met twee jaar na instroom)

Verreweg de grootste groep stroomde in 2015 in. In 2015 werden totaal 230 Top X-casussen voor het eerst geagendeerd en vanaf het moment van eerste bespreking worden ook (afgestemde) interventies ingezet. Feitelijk begint na de eerste bespreking de 'Top X aanpak'. Vanaf dat moment investeren alle partijen die samen het Veiligheidshuis Regio Utrecht vormen extra in deze groep. Om een beeld te krijgen van de resultaten ten aanzien van recidive is het aantal politieregistraties als verdachte van een misdrijf voor elke Top X-er in kaart gebracht. Daarbij is per Top X-er gekeken naar het aantal politieregistraties **vòòr de eerste bespreking** in het VHRU (en dus de start van ingezette interventies) en naar het aantal politieregistraties **nà de inmenging via de Top X aanpak**.

Van alle Top X-ers die in 2015 voor het eerst zijn geagendeerd en besproken kunnen we twee jaar terug kijken (het aantal registraties twee jaar voor eerste bespreking) en twee jaar 'verder' (dus het aantal politieregistraties twee jaar nà eerste bespreking). Dat geldt vanzelfsprekend ook voor de 51 Top X-ers die in 2014 instroomden. Hieronder wordt voor beide groepen de recidive op het aantal politieregistraties in beeld gebracht:

Aantal politieregistraties als verdachte van misdrijf instroom 2014/2015

jaar	Aantal instromers Top X	Totaal aantal Politieregistraties gedurende <u>twee jaar voor</u> instroom	Totaal aantal Politieregistraties gedurende <u>twee jaar na</u> instroom	Reductie aantal politieregistraties over twee jaar
2014	51	678	466	- 31 %
2015	230	2726	1476	- 46 %
Totaal 2014/ 2015	281	3404	1942	- 43 %

De totale groep van 281 Top X die in 2014 en 2015 voor het eerst geagendeerd zijn hebben de twee jaar voor instroom Top X samen 3404 politieregistraties. In eenzelfde periode nà instroom (2 jaar) hebben zij nog 1942 politieregistraties. Dat betekent er over twee jaar gemeten is er een afname van **43%**

Instream 2014 , 2015 en 2016

(vergelijking aantal registraties één jaar vòòr met één jaar na instroom)

Bij de Top X-ers die in 2016 zijn ingestroomd, d.w.z. dat zij in 2016 voor het eerste zijn geagendeerd in het casusoverleg Top X kunnen we één jaar voor instroom vergelijken met één jaar na instroom in de Top X. Die één jaars-vergelijking kan natuurlijk ook voor de instromers van 2014 en 2015 worden gedaan.

Van de instromers in 2017 kan pas vanaf volgend jaar een recidivebeeld worden geschetst. In de tabel is wel het aantal instromers opgenomen maar nog geen 'recidive-meting'

Aantal politieregistraties als verdachte van misdrijf instroom 2014/2015/2016

jaar	Aantal instromers Top X	Totaal aantal Politieregistraties één jaar voor instroom	Totaal aantal Politieregistraties één jaar na instroom	Reductie aantal politieregistraties over één jaar
2014	51	380	320	- 16 %
2015	230	1561	864	- 45%
2016	76	512	368	- 28%
2017	84	-	-	-
Totaal	441	2453	1552	-37 %

Van totaal **357** Top X-ers kan het aantal politieregistraties van 1 jaar voor instroom worden vergeleken met 1 jaar na instroom in de Top X aanpak. Dat laat voor deze in omvang grote groep een vermindering zien in het eerste jaar na instroom van **37 %**.

Wat we ook vast kunnen stellen is dat de vermindering van het aantal politieregistraties bij de **230** Top X-ers die in **2015** instroomden over twee jaar na instroom (46%) nagenoeg gelijk is als het eerste jaar na instroom (45%). Het lijkt er dus op dat ook over een langere termijn de aanpak beduidend minder politieregistraties oplevert.

(4) Aanpak Huiselijk geweld

Naast de reguliere Top X aanpak, verreweg het grootste aandeel van het werk in het VHRU is de inzet op Huiselijk Geweld vanaf 2015 met de komst van Veilig Thuis veranderd. Bij Veilig Thuis komen alle meldingen Huiselijk Geweld en Kindermishandeling binnen en daar worden deze meldingen getriageerd. Als een Huiselijk Geweld zaak complex is en er bovendien afstemming nodig is met een strafrechtelijk traject dan zet Veilig Thuis de casus door naar het Veiligheidshuis. Met deze wijze van werken is de instroom van Huiselijk Geweld zaken in het VHRU aanmerkelijk minder geworden. In 2017 werden 18 complexe Huiselijk Geweld casussen besproken. Veilig Thuis blijft dan betrokken maar de afstemming tussen de strafrechtelijke vervolging en de strafrechtelijke interventies die op de 'dader' worden ingezet worden afgestemd op de zorg voor het systeem. In 2017 zijn de voorbereidende gesprekken tussen VHRU en Veilig Thuis gestart om de aanpak van complexe Huiselijk geweld casuïstiek met hardnekkige patronen te gaan vormgeven in de zogeheten MDA ++ aanpak. Een Multidisciplinaire benadering waarin met name ook GGZ partijen worden betrokken om hardnekkige geweldspatronen binnen gezinnen te doorbreken. Door de nieuwe werkwijze en de introductie van Veilig Thuis was het ook in 2017 nog zoeken naar de juiste vorm van samenwerking en daarmee een complex dossier

(5) Lopende pilots & knelpunten en uitdagingen

(1) Pilot ISD voor jong volwassenen

In 2016 is in samenwerking met het Ministerie van Justitie en Veiligheid gestart met een pilot van twee jaar om de ISD-maatregel meer onder de aandacht te brengen als mogelijk *optimum remedium* bij jong volwassen veelplegers. De ISD maatregel werd over het algemeen toegepast als ‘*ultimum remedium*’ bij oudere veelplegers met langdurige verslavings- en/of psychiatrische problematiek. Inzet van de maatregel kwam dan pas in beeld na eerste een scala aan overige interventies. Omdat de maatregel een justitieel kader biedt waarbinnen gewerkt kan worden aan gedragsverandering en re-integratie werd het idee uitgewerkt om dit kader juist bij jong volwassen veelplegers in een eerder stadium in te zetten om zo het ISD kader te gebruiken hen juist kansen te bieden binnen de maatregel. Daarbij gaat het om jong volwassen (18 t/m 24 jaar) veelplegers die voldoen aan de wettelijke criteria voor oplegging van de maatregel maar bij wie in het verleden toch eerst nog ‘minder ingrijpende’ interventies werden ingezet. De inzet van deze maatregel bij jong volwassen veelplegers vraagt niet alleen om een verandering van ‘mind set’ maar ook om betere onderbouwing in de adviesrapportages naar de Rechtbank en aanpassing van het ISD-programma aanbod binnen de Penitentiaire Inrichting. In 2017 is ingezet op voorlichting van de Rechtbank Midden Nederland, voorlichting van diverse reclasseringsteams en op overleg met PI Nieuwegein over de aanpassing van het inhoudelijk aanbod. De bedoeling is dat werkwijze vanaf 2018 wordt ingebed binnen het reguliere werkproces. De pilot past in die zin wel goed in de Top X aanpak omdat ruim 40% van de Top X populatie in de leeftijdscategorie van 18 t/m 24 zit (zie ook pag 4). Bovendien wijst onderzoek uit dat ook de hoogste delict-dichtheid; de leeftijd waarop verreweg de meeste politieregistraties als verdachte van een misdrijf worden geteld, binnen die leeftijdscategorie ligt. In de pilotperiode is inmiddels *zeven* keer bij een jongvolwassen stelselmatige dader de maatregel opgelegd in de regio Utrecht. Wat de resultaten zijn bij juist deze jonge doelgroep zal de komende jaren moeten uitwijzen. De eerste Jong volwassen ISD-er die in het kader van deze pilot de maatregel kreeg opgelegd stroomt begin 2018 uit.

(2) Pilot financieel toezicht bij jeugdige delictplegers

Naar aanleiding van longitudinaal onderzoek naar jeugdige en jongvolwassen delictplegers door professor Ido Weijers en zijn promovendi is het idee ontstaan om te onderzoeken of een interventie gericht op hun financiële huishouding mogelijk iets kan toevoegen aan het bestaande palet aan interventies. Veel van deze jongeren kampen met forse schulden en hebben een chaotische financiële huishouding. Schulden en een ongeregeld in- en uitgavenpatroon komen veel voor, met name bij de LVB doelgroep en vormen een criminogene factor van betekenis. Om een uitweg te vinden uit de financiële malaise wordt gemakkelijk overgegaan tot delictgedrag. Op verzoek van het Ministerie van Justitie en Veiligheid onderzoeken we in de regio Utrecht of financieel toezicht in de vorm van bewindvoering behulpzaam kan zijn bij het oplossen en onder controle brengen van financiële problemen bij jonge delictplegers en hiermee het risico op delictgedrag te verkleinen. Omdat betrokkenen zelf moeten willen meewerken aan bewindvoering en dat een behoorlijk beslag legt op hun financiële bewegingsvrijheid blijkt het in de praktijk moeilijk om jeugdige delictplegers voor deze aanpak te motiveren.

Van de negentien Top X-ers die in 2017 hiervoor zijn benaderd is het slechts bij vijf casussen ook daadwerkelijk tot bewindvoering gekomen. Of deze interventie ook daadwerkelijk bijdraagt aan het voorkomen van delict-gedrag moet nog nader worden vastgesteld.

Verder is in 2017 in samenwerking met de DSP-groep (een bureau voor beleids- en praktijkadvies) een **'interventiekaart'** ontwikkeld. De ontwikkelde interventiekaart is een digitaal bestand waarin een breed scala aan (vooral in de regio Utrecht) beschikbare interventies op de thema's (a) financiën, (b) houding en motivatie, (c) werk, onderwijs en dagbesteding, (d) wonen en (e) zorg zijn opgenomen. De interventie kaart kan behulpzaam zijn bij het zoeken naar interventies die het perspectief op alternatieven bij het veranderen van het gedragspatroon voor de Top X doelgroep kunnen vergroten. Het gebruik van de interventiekaart maakt tegelijkertijd inzichtelijk waar hardnekkige en structurele knelpunten zitten in het aanbod om Top X-ers ook daadwerkelijk een ander perspectief te kunnen bieden.

Knelpunten & uitdagingen

In de gezamenlijke Top X aanpak van het VHRU wordt per casus steeds weer gezocht naar positieve mogelijkheden en perspectieven om het delict-patroon te doorbreken. Soms zijn daarbij onorthodoxe interventies nodig en dan blijkt dat de reguliere zorg- en dienstverlening daar doorgaans niet op is ingesteld; Het versneld opstarten van een uitkering als iemand uit detentie komt, voldoende woonvoorzieningen voor personen met aangepast woongedrag, voldoende doorstroommogelijkheden naar de reguliere woningmarkt, het versneld aanbrenge van strafzaken in hoger beroep. Het is een greep uit de belangrijkste knelpunten waar in de Top X aanpak tegenaan wordt gelopen. In 2015 zijn werkafspraken Top X gemaakt waarin ook deze onderdelen zijn benoemd maar knelpunten op deze onderdelen gaan de individuele inbreng van de uiterst gemotiveerde interventiespecialisten van gemeenten, OM en politie vaak te boven. Met name het gebrek aan gepaste woonvoorzieningen en de lange looptijden bij de afhandeling van Hoger Beroep en cassatie waardoor een toezicht met gerichte bijzondere voorwaarden nog niet kan worden geëffectueerd, zijn structurele knelpunten die het creëren van perspectief vaak in de weg staan. Met name op deze onderdelen ligt er een uitdaging voor de komende jaren.

Jaarrekening 2017 Veiligheidshuis Regio Utrecht

Baten 2017	Begroot	Werkelijk	Verschil	toelichting
Bijdrage ministerie V&J	546.000,00	546.700,00	700,00	
Bijdrage gemeenten	188.610,00	188.610,33	0,33	
Pilot Jongvolwassenen en de ISD-maatregel. Betreft bijdrage Ministerie van Justitie & Veiligheid		14.706,00	14.706,00	Ontvangen bijdrage € 25.000, ten gunste van 2016 € 4.166, ten gunste van 2017 € 14.706. Gereserveerd voor 2018 € 6.128
Pilot financieel toezicht Betreft bijdrage Ministerie van Justitie & Veiligheid		7.500,00	7.500,00	Ontvangen bijdrage € 15.000, ten gunste van 2017 € 7.500. Gereserveerd voor 2018 € 7.500
Bijdrage reserve		22.653,87	22.653,87	Onttrekking surplus op reguliere reserve
Totaal baten	734.610,00	780.170,20	45.560,20	
Lasten 2017	Begroot	Werkelijk	Verschil	Toelichting
Personeelslasten	490.000,00	539.988,13	-49.988,13	Extra lasten i.v.m. ziektevervangning en opvang toename Top X casussen
Beheerkosten	76.565,00	76.565,10	-0,10	
Huisvesting Utrecht	100.748,00	102.747,52	-1.999,52	
Ondersteuning GCOS	12.500,00	9.311,81	3.188,19	
Recidive monitor	12.500,00	6.292,00	6.208,00	
Meting resultaten op samenwerking	15.000,00	13.673,00	1.327,00	
Inzet communicatie	4.000,00	3.268,00	732,00	
Training, opleiding en studiedagen	15.000,00	8.343,58	6.656,42	
Onvoorzien, inclusief reiskosten, onkostendeclaraties etc.	5.797,00	3.020,70	2.776,30	
Ontwerp privacy convenant en privacy governance	2.500,00	1.815,00	685,00	
Pilot Jongvolwassenen en de ISD-maatregel		13.665,00	-13.665,00	
Pilot financieel toezicht		7.500,00	-7.500,00	
Totaal lasten	734.610,00	786.189,84	-51.579,84	
Saldo baten en lasten 2017	0,00	-6.019,64	-6.019,64	

Toelichting/ voorstel verrekening tekort :

In 2017 is een tekort ontstaan van € 6.019,64. Dit heeft vooral te maken met extra personeelslasten. Deze zijn hoger dan begroot door ziektevervangning (langdurig ziekteverzuim secretariaat/ ondersteuning casusoverleg) en tijdelijk extra uren ondersteuning casusoverleg t.b.v. opvang toename Top X casussen. Voor 2018 kan dit worden opgevangen met extra bijdragen/subsidies van het Rijk.

Het surplus van € 22.653,97 (overschot 2015/ 2016) op de reguliere standaard reserve van € 100.000 is ten gunste van 2017 gebracht.

Voorgesteld wordt om het huidige tekort van € 6.019,64 te verrekenen met de standaard reserve waarna nog een reserve van € 93.980,36 resteert.